

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
a szentgyháztudós, Kendeffy-ház 487 számánál.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnyegyenként 3, félre 6 pfrt, külföldre évnegyenként 4 pfrt.
Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetések minden egyes hirdetés után 10 pkr bérletdíj és minden négyhavas egy sor után számítandó 4 pkr beküldése mellett közzétételnek.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyalók u. m. előfizetés, hirdetések, reklamációk sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

AZ 1854 JUN. 21-KI NYILTPARANC.

(Folytatás.)

72 §. A határ új szabályozására nézve mindenekelőtt minden érdekelt felek megegyezése, ezen nyiltparancs 60—62. §§-nak megtartása mellett, szolgát sinormértékül.

Ha az egyezség, melyet a kiküldött bizottmány mindig hivatalból köteles megkísérteni, nem létesül: úgy arra kell ügyelni, hogy amennyiben a mezőgazdasági tulnyomó okok kivétel nem kívánnak, a jelenlegi birtokosoknál meghagyandók s azok részleteibe beszámítandók:

a) minden belső, s a helységgel határos kiálló használatban lévő földbirtokok;

b) a szőlőterek s a helységen kívül, de annak határán belül fekvő gyümölcskertek;

c) azon külső földbirtokok, melyekkel aszokott gazdasági használaton kívül még valamely, szabadalmak vagy szerződések által szerzett, s még fennálló jog (péld. malomjog sat.) gyakorlása van egybekapcsolva;

d) a helységen kívül létező épületek, ha ugyanazok, kiknek ezen épületeket vagy azon földeket, melyeken az ilyes épületek állanak, átvenniök kellene, a föllállítás vagy áttétel költségeit el nem vállalják, vagy ha az ilyes költségek azok által nem térítették meg, kik az összesítést kérték.

Temetkező helyek s azon földek, melyeken a templomok léteznek, vagy melyek katonai tekintetben jelenlegi használatukban meghagyandók, összesítés alá nem vétethetnek.

73 §. A közlegelő vagy közös erdő felosztásánál szintén felosztási terv, s arról aszükséghez vagy az eset minőségéhez képest térkép készítenő.

Végre az irtásföldeknek, azok javításainak állapota és száma, s az ezekért követelt ár, valamint azon épületek (72 §), s azon javítások ára is, melyek az új szabályozási terv következtében más birtokosok kezébe jutnak, s ezeknek fölszámítandók, elfogulatlan s meghitelt becsűsök által kitundandó.

74 §. Ha a határ valamely része vagy annak használatát iránt a szomszéd helységekkel határvillongás forog fenn, az urbéri törvényszék köteles a fölmérés megkezdése előtt a fennforgó villongásnak egyezség általi kiegyenlítését megkísérteni; ha az egyezség nem létesül, úgy a törvényszék intézkedéseit a villongás alatt lévő föld kihagyásával csak a peres kérdés által nem érdekelt más részre terjesztendő.

jeszse ki, a térképben pedig a villongás alatt létező földet is jegyezve meg.

Ha a függőben lévő határvillongás utóbb elintéztetik, az érdekelt feleknek jogában álland, az előbb villongás alatt létezett föld szabályozását is eszközöltetni.

75 §. Mihelyest az urbéri törvényszék a járási hatóság jelentését a megelőző szakaszokban említett bizonyítékokkal együtt vette, az előterjesztett segédesszók hivatalos hitelesítésére határnapot tűz ki, s arról mindkét felet értesítendő.

Ezen határidő rendszerint, a jelentés benyújtásától számítandó harmincz napon túl nem terjesztendő.

Ezen határidő megtartására nézve jelen nyiltparancs 69 §-nak határozatai érvényesek.

76 §. A hivatalos meghitelesítésnek, valamint az előforduló becsűsöknek, az urbéri törvényszék által a hely színén a dolog által nem érdekelt hites mérnök s a felek meghívása mellett kell történniök, mely részben ezeknek szabadságában áll a földek felmérése és felvétele, az épületek osztályozása, s a működő mérnök által javasolt szabályozási terv elleni kifogásait vagy élőszóval vagy írásban előterjesztetni, s e végre ügyvédi segédletet is használni (ezen nyiltparancs 65 §).

A hitelesítés megtörténte után köteles a bíróság mindenekképen azon lenni, miszerint a peres kérdések egyezkedés útján kiegyenlítés-senek.

Az egész hivatalos eljárásról, akár létesül légyen az egyezség akár nem, pontos jegyzőkönyv készítenő, melyhez a hivatalos meghitelesítés alkalmával valóknak talált okiratok, különösen pedig összesítéseknek a határ előbbi és utjonnan tervezett állapotáról a hitelesítő mérnök által készítenő egybeazonosító okmány, csatolandók.

77 §. Ha a felek az egyezség fölött minden pontokban megegyeznek, az urbéri törvényszék köteles az egyezkedési munkálatot jóváhagyás végett az urbéri föltörvényszék elbeterjesztetni.

Minden egyéb esetekben a tárgyalás elintézésének, a netaláni tanúk kihallgatása, s a kérdés alatt maradt pontok iránt a feleknek engedett észrevételek s ellenészrevételek folvétele után, ítélet által kell történni, melyre nézve azonban a feltétlenül s fentartás nélkül kiegyezett pontokban a felek egyezsége szolgát sinormértékül.

Az urbéri törvényszék minden kérdéses pontok fölött egyenként, de egy ítéletben, ítélet-

nek minden pontra nézve szoros indokolása mellett határoz.

78 §. Az ítélet a feleknek minden sietséggel kézbesítendő.

Azon félnek, mely az első bírósági ítélet által magát terhelve érzi, szabadságában áll, a kézbesítés utáni tizennégy nap alatt, panaszának okait írásban az első bíróságu urbéri törvényszéknek benyújtani, mely is azt, minden periratok felterjesztésével, az urbéri föltörvényszékhez juttatandja.

79 §. Az urbéri föltörvényszék a föltérjesztett pereket lehető gyorsasággal beérkezésök sorrende szerint veendi fel, s ítéleteit a feleknek az első bíróságu urbéri törvényszék utján kézbesítendő, kiknek azon esetben is, ha egyforma ítéletek léteznek, a legfőbb urbéri törvényszékhez folyamodás joga megengedtetik.

Az ezen folyamodás közbevetésénél eljárás tekintetében a megelőző szakasz határozatai alkalmazandók.

A legfőbb urbéri törvényszéknek a perek hasonlóképp beérkezések sora szerint lehető gyorsasággal veendők fel.

Ha a felsőbb bíróság a nyomozásokat tökéleteseknek nem találja, a perkiegészítés, és a körülményekhez képest új ítélethozás végett az első bíróságu törvényszékhez visszaküldendő.

80 §. A jogerejű ítéletek végrehajtásának hivatalból, és pedig az urbéri törvényszék egy tagja által, a járási hivatal egy tisztviselőjének hozzájárulával kell történni.

A végrehajtásra kiküldött bizottmány a működő mérnök előleges meghallgatása után a végrehajtás idejét meghatározza, s erről a felekkel oly hozzáadással értesíti, hogy a kitűzött végrehajtási határnapon a mérnök bevezetése végett jelenjenek meg, ellenkező esetben az ítéletek nélkül is meg fogván történni.

A kihatás, a bíróság helybenhagyott szabályozást illetőleg, felosztási terv szerint történik.

A kihatás megtörténte után a bizottmány által egy hites mérnök hozzájárulával a terv, illetőleg az új térkép, s a telek új táblája meghitelesítetik.

A végrehajtás befejezéséről a bizottmány az első bíróságu urbéri törvényszéknek minden perbeli és végrehajtási iratok előterjesztése mellett pontos jelentést teend.

(Folytatjuk.)

KÖZÖSSÉGEK

I.

Lapunk hasábjain közreadtuk már azon es. k. nyiltparancsot (1854 június 21-ről), melyben jobbágy-viszonyokból kibontakozásunk, s mezőgazdasági reformjaink jogalapjai vagynak letéve.

Csekély nézetemnek, melyek ekkor a publicistai téren tett irományaimban felerültek, mindig azon alapelvzet képezte sarkpontját, hogy Erdélynek, s benne kivált a magyar nemzetnek, mely most is illo földbirtokkal van ita sorsától ellátva, legfőbb jólétét a physicecratismus tanai adhatják; — országunk geográfiai fekvése, valamint keleties nemzeti jellemünk, minket azon jólét élvezésére hívott el, melyet az anyaföld hoz meg azoknak, kik hiven és tudományosan, megadják annak azt a fáradság verejtékét, mely őt illeti.

Gabonatermesztés, saját szükségainkre, s nem külpiazzra, hol e téren velünk az alduai tartományok a tengeren, s Magyarországon a szárazon versenyeznek, és marhatenyésztés, melynek húsa, bőre, gyapja, nekünk a világ piaczeit minden más szomszéd országok felett előnnyel nyitja meg: ezek az erdélyi mezőgazdaság kifejlésének kiinduló pontjai.

Hogy pedig marhatenyésztésünk emelkedhessék, szükséges a váltó-gazdaság alkalmazása oly táblázatokban, melyeknek elosztásában a takarmány-termesztményekre legyen főfigyelem fordítva.

De hogy váltó-gazdaságunk lehessen, arra mulhatatlanul szükséges a tagosítás.

Es hogy tagosítás lehessen, arra mulhatatlanul szükséges előre is minden közönség megszüntetése, mely által az eszmék a mulhatatlanul behozandó reformra mielőbb megérjenek.

Es im, mig a szükségességek sorozatán végig futok, ismét csak azon primitív álla-

SAPHIRA.

Koszorúzott pályamű.

Irtá

HALMÁGYI SÁNDOR.

IV.

A balítélet ostora.

(Folytatás.)*

Csak mikor már ide belépendő volt, vette észre magát, hogy mily gyöngöseséget árukt el, a midőn engedé, hogy ily gyermekhez illő felelem ragadja meg egy jelenetért, a mely tulajdonképp csak a szobor iránti gyanuját igazolá, s a melyet a meglepetés első pillanatában megfelfejthetett volna, ha az értelmet hívja segítségül, és ellent tud vala állani azon befolyásnak, a melyet képzelete lelkére gyakorolt, borzalmas, talán természetfeletti szint kölcsönözvén a tüneménynek.

Pillanat alatt fölbredett keblében a magassabb szellemű önbecsület, a mely e majdnem tudományosan művelt lelkű fiatal hölgyet nemének legeszebb képviselői felibe helyezhette volna; önmaga előtt szégyenlő, a mit tett, s elhatározottan és azon meggyőződéssel tért vissza, hogy úgy kell lenni!... a különös jelenet csak atyja hazaérkezését jelenté.

Még is szíve akarátja ellenére elszorult, midőn a maga után berántott ajtóhoz visszaérkezvén, kezét a kilincsekre tevé. Egy futó perc-

nyi határozatlanság után azonban sebesen benyitott, belepett és... nem családott.

Az öreg Boncza ott ült ódon faragványos karszékeiben, kezére hajtott fölvel; galambleher furtjei zálltan omlottak arcára; öltözte porlepelt és meszes vala; kimerültnek és véghetetlen szomorúnak látszott.

— Te vagy édes gyermekem!? — szóló, a nesz hallatára bágyadt tekintetét fölemelve.

— Én vagyok, édes jó atyám, én vagyok! — kiálta fel Szidónia, az agg nemes tárt karjaiba futva.

S oda borulván széles mellére, elkezdett zokogni; mert ha máskor atyja visszakérült egy ilyen titkos útjából, talán nem akarta, hogy kérdezősködjének, nemcsak búskomor, hanem éppen mogorva volt és mindenre figyelmennek mutatkozott, mintha nem is akart volna arról tudni, hogy távoztát vagy érkezését észrevették. Most oly nyájás szomorúság ömlött el arcán, karjait oly szívélyesen terjeszté ki leánya elibe, s a mi legmeghatóbb volt, oly gyöngéd, reszkető hangon szólítá meg egyetlen gyermekét, hogy ez nem birt elérzékenyülésével.

— Ugy, édes leányom! sird ki magadat és könnyebítsd meg szegény szivedet! — morogá az öreg Boncza, egészen megindulva: — tudom én jól, hogy nagy szükség van arra, mert te szerencsétlen vagy, bár erőtlenül vídamságodan legfőbbször megcsaltál és inkább az ellenkezőről akartál mindig meggyőzni. Oh, e könyek lelketem égetik, mert ifjú élted napjai miattam oly zordan örömtelenek; mégis, hogy mosolygó arccal keservedet előttem most fősvényen nem rejtegeted, ez nekem oly jól esik! Igen, Szidónia, légy őszinte, miként én az akarok lenni; mert itt az idő, hogy megértsük egymást, hogy végre megismerjük mindketten, mi itt, bent, a kebel világában törté-

nik. Ugy, édes leányom, ugy! sird, zokogj és minden könyved az égre kiáltson, mert te igazságtalanul osztoloz egy szomorú élet keserveiben, a melyeket soha se ismertél volna, ha nem vagy az én leányom...

— Oh, édes atyám, minő beszéd ez? — szóló Szidónia, egészen megütközve és sebesen letörölve könyeit halvány arcáról; mert atyja ily hangon soha se beszélt vele.

— Balga, szórakozott ember én! — folytatá utóbbi önvádoló keserűséggel: — eddig soha se gondolkék arra, hogy a mostoha sors fagyos szele nemcsak az én életemet teszi rideggé. De ne félj immár!... én többé nem vagyok a régi könnyelmű, önző atya, ki nem gondolt egyébre, mint a maga boldogtalanságára... Hajh, bár régebben vettem volna észre magamat, hogy a te sorsodat vegyem számba! De én, búskomorva gondolatim világába temelve, egészen megfeledkezém rólad, s nem figyelve, hogy az én kis Szidóniám többé nem gyermek, a kit zsenge fogalmak mélyebb keservtől megóvnak, hagyám, hogy érezni tanul a szégyent, bosszúságot és búkeservet, a melyre balítélet kárhoztatott.

— Ne bánd azt jó atyám! Ártatlanságunk érzetében méltatlan bántalmak középett is vigasztalást leltem én mindig... az Ur szerelmében, a kiről, ha meglátogatja is gyermekeit, nem szabad feltennünk, hogy lelkünk tisztaságát ne ismerné, — viszonzá a lányka, az égre mutatva.

S arca egy igaz Isten jóságában gyökerező bizalomtól, szent, szelid vallásos érzelemtől sugárzott.

(Folytatjuk.)

SZÜRETEK.

Emlékezés okt. 27. 1857.

Üres lett a város,
Mint a köpü, melyből kiszálltak a méhek,
Az se maradt otthon, a kit jámborrrá tett
Sulya hatvan évnek.
Ki gyalog, ki kocsin,
Kitől a hogy telik, a hogy Isten adta!
S mégis mindenik arc hasonlít egymáshoz:
Ott az öröm rajta.

Es az örvendő nép
— Mint völgyben a patak — elárad a hegyen,
Nincsen olyan szöglet, a melyben legalább
Egy gyermek ne legyen.
Pedig jégverés volt;
Leszáradt a gerezd, levele se zöldell;
Dea magyaremler kárát—jobb reményben—
Pótolja örömmel.

... Alig delel a nap,
S vége a szüretnek; de nem a jó kedvnek,
A mely boszuját a fősvény természetén
Még csak most kezdte meg.
Mint mosolygó ágak,
Melyek onnan nőttek ugyanazon törül,
A temérdek vendég odagyul a szives
Házigazda körül.

S foly a tavalyi bor,
Mely virágot nevel a lélekbe, szívbe;
Hisz, tejünket ugy is a hulló falevél
Susogva fedi be.
S megzendül a zene;
E nagy hatalomnak ellent ki állana!?
Tánczra perdül az is, a kire ráférne
Aranylakodalma.

* Lásd a Kolozsv. Közl. 146-dik számát.

potban találom Erdélyt, hol szinte évezred előtt állott.

Még az agricultura legelső mozzanata sincs nálunk megtéve; az, mely a birtokot az egyén kizáró tulajdonává teszi, s melyet a szó fejez ki: a közösség megszűntetése.

Csodálatos, hogy ezen a gazdasághoz oly fontos kérdés megoldására oly későn eszmél nemzetünk; csodálatos, hogy midőn kezében volt a legszentebb polgári jog, a törvényhozás joga, s hatalmában a hozott törvényeknek kényszerítő átvittele is, és midőn a mellett a nép közöltsége is feltalálta a népies közmondatot: közös lónak turossa a háta; a birtoklasi vagy használati közösség mezőgazdaságunk minden ágazatán még is kisebb-nagyobb mértékben átvonult.

Pedig éppen nem állíthatjuk, hogy a törvényhozás fogékony ne volt volna ezen abnormis állapot megszüntetésére; sőt már 1643-ban az erdélyi országgyűlés bölcsen intézkedett, éppen a közösség megszüntetéséről, hozván az Approb. Const. 3 rész 29 tit. 1-o árt.-ban látható következő törvényezikket:

A mely faluk részre oszolva vagynak több possessorok közt sat. azt kívánván közönséges igazság, végeztetett, hogy az olyan helyeken szénarétek, erdők, szántó-földek és egyéb haszonvételekre való pertinentiák, a köz és nyomásban lenni szokott határokon kívül, juxta quantitatem et numerum sessionum antiquarum osztassanak és biratassanak a határok és kiki a maga ráta portiójával legyen contentus, a minthogy a korcsma-tartás állapotja is hasonló móddal rendeltetett.

Kétszáz tizenhárom esztendő óta virágzik nemzetünk kebelében e szabatos és derék törvény, s hogyan késhetett a nemzet azt nemzetgazdaságának reformálása végett végrehajtani.

Tisztelet a törvényhozó ősök árnyainak, kiknek industrialis tapasztalata századokkal előzte meg a nemzetet. —

Oly hosszas időn keresztül ezen ok-szerű törvény nem érvényesülése eléggé bizonyítja a jobbágyviszonyok tartama és az adómentesség kényelme alatti gazdaszatunk pongyolaságát.

Mind a mellett a nemzet élt és virágzott, folytonos harcok mián tal nem néposúlhetett nemességének erceje, s terjedelmes birtokainak bő szolgáltatásai által, melyekhez őseink háztartásának s életmódjának szép egyszerűsége is csatlakozott.

Akkora népesség s akkora egyszerűség szükségleteinek azon felületes gazdaszati rendszer is megfelelt, melynek indi-

ciumál örököltük ezen a mostani viszonyokhoz mérve oly felfordult mezőgazdaszati állapotokat.

De ősi formáink a világhaladásával gyorsan változtak, s azon terményproductumra, mely addig az egyszerű nemességnek s a nyomorteljes népségnek szükségleteit fedezni képes lehetett, egy nagy vendégzerepet küldött ez utóbbi száz esztendő, a kifejtettebb s gyorsan népesülő polgári rendben, a népből magasb igényekre kiemelkedett honorationokban és a statusok hitelre szervezett, s mind óriásibb mekkorására emelkedő sorkatonaságban.

És az ezen kasztok szaporodásával együtt változó viszonyok, emelkedő igények, honosuló fénytűzés, még sem volt képes kiemelni mezőgazdaságunkat ösrendetlenségéből; kiemelkedett az igény, előállt rögtön a hitel nélküli hitelezés, melynek legbiztosb alapja mindig a földbirtok, s mert a földtől nem zsákmányoltuk ki az igényeinkre szükséges eredményeket; a legutóbbi évtized óriás-leczkéje azon ponton találta Erdélyt, hogy im egyszerre az egykor oly tehetséges földbirtokosság, birtokának kétharmadát, a szó teljes értelmében elveszti.

Elveszti, mert egy század óta hanyatlomlok rohant az eladósodásba; s most az állam-kárpótlás, mi a jobbágy-rendszer eltörlésének kárpótlásául, a jobbágy-kéz helyettesítőjéül maradhatott volna birtokaink mellé investálva, csak arra lesz hivatva hazánkban, hogy a nemességen fekvő adósságokat letisztázza. Nagyon kevés fog azon felül a nemzet kezében maradni! —

És lehet-e még most is késnünk, még kezünkön maradott birtokunk független s kizárólagos használhatóságának óhajátával?

Dózsa D.

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS

Bukarest, 1857. nov. 5. — Nem neheztel meg ön, sz. ur! hogy oly későn írom meg önnek Moldo-Romania mult hó 21-én megtörtént mátkaságát? Legalább e szóért mátkaság, bocsánatot kérek. Sion, román költőtől tanultam ezt. Közelebb egy költeményben megénekelvén az uniót, miután honfitársait kegyetlenül megtan-czoltatja benne, s elakarja a világgal hitetni, hogy azon a napon Bukarestben minden ember a legjobb kaputját öltötte fel magára, — pedig én akkor is akár hány rongyos embert láttam, — s hogy a hány harang itt van, akkor mind meghúzták volna, — holt a miénket éppen akkor húzták ki az öntődeből, — végre így kiált fel: „Tánczolj, tánczolj Roumania, mert ma megmátkásodtál!”

Pusztá lett a mező,
Csak a vízhang szólja még, a mit ma átél:
A vének sohaját, a gyermek örömet,
A leány szerelmét.

Oh, szép volt ez a nap!
Szüret — szőlő nélkül, s mégis azzal ért föl:
Ünnepélyes szívvel végső búcsú volt ez
A nagy természetből.
S mely a hosszú télén
Minden aggodalmat, gondot összegeget:
Hazavitt mindenki forró élet-vágyat,
S egy nagy reménységet!

Szász Gerő.

Könyvismertetés.

(Vége.)

Kiemelem továbbá a Tárcza azon cikkét, melyben szerkesztő a tisztántúli reform-egyházkerület által kiadni szándékolt népkönyvtár programját helyes jegyzetekkel kísérve ismerteti. E könyvtár népiszkolai és vallásos tárgyu kézikönyveket és olvasmányokat foglaland magában, mindenben tisztán református keresztény irányu és színezetű lesz; a reformátusok egyenesen a magyar nemzetiiséghez tartozván, e könyvtár minden más irodalmi vállalatnál inkább lesz hivatva arra, hogy vallást és nemzetiiséget egymás-ban minél szelbben tükröztesse vissza. Szerkesztőnk üdvözlő a legszebb s legnemesb i-gyekezetet. „Ily úton már csak lehet remélnünk valamit — mondja — s lehet kiható együtt-munkálása számítnunk. Nagy baj lenne s a magyar protestantismus veszedelmét jósolná, ha még ily nagy eszmében se tudna egyesülni közösen, testvérileg. Én egyszerűen aláírom e sorokat, utalok azokra, a miket cikkem elején érintettem, s rámutatok egyszerűen serkentő-

A mátkaság csak meg volna, de ettől messze van ám még a lakodalom, s hát még a keresztelés? Minek hát a még meg se született gyermeket már megis keresztel-tetni akarni? Pedig Bretanának a divánban tett azon indítványa, hogy az unio emlé-kére közadakozásból emlékoszlópot emel-jenek, szinte ide megy ki, főleg akkor, mi-dőn Bibesco és Stirbey hercegeek ha a mátkaságon jelen is voltak, de az áldomás-ból követtársaikkal még se részesültek, a lakodalmi vendégségben pedig éppen nem vigadandnak. Az utóbbi, betegsége miatt, szombaton Párisba már el is utazott.

Mindkét diván a nagy napok után na-gyot pausált; a kinevezett bizottmány pe-dig ezalatt a nagy hatalmakhoz intézendő memorandumon dolgozott. A moldovai me-morandum mult hétfőn itt a lapokban meg is jelent. Hosszas bevezetés után kívána-tát ez öt pontban nyilvánítja.

1. A fejedelemségek jogainak tisztle-telen tartása, a magas portával 1393, 1460, 1511 és 1634-ik években kötött szerződések értelmében.

2. A fejedelemségek uniója Romania néven egy fő alatt.

3. Idegen fejedelem, valamelyik euró-pai uralkodó házból, kinek gyermekei a görög vallásban nevelteszenek.

4. A fejedelemségek semlegesítése.

5. A törvényhozói jognak egy oly szé-les alapra fektetett országgyűlésre átruhá-zása, melyben a nemzet minden érdekei képviselve legyenek.

Mindez, azon hatalmak kezessége alatt, kik a párisi értekezletet aláírták.

Az itteni memorandum is már készen van, de még a lapokban nem adták ki; hol-nap a diván ismét összeül, hogy e feletti vitatkozásait megkezdje.

Csak a szívek és vesék vizsgálója itél-het igazán, de az itteni lapok mérgesen ki-teltek a korrespondenz Havas azon állítá-sa ellen, mintha a szerbiai összeesküvők itten valakivel összeköttetésben voltak volna.

Kolozsvár. — Az erdélyi gazda-sági-egylet és iparkamara által rendezendő kiállítás igazán bebizonyítandja, hogy a mi halad, nem marad. Az elhalasztott határ-napon innen annyi és oly sokféle kiállítan-dó ezikk küldetett be a rendező bizottmány-hoz, hogy az, mint a mesés gazda, kit az Isten hirtelen megáldott, alig tud kiigazod-ni, hogy mije van. De ha valakinek az an-gol kristálypalota és annak műkincsei jut-nának eszébe, s vagy rossz akaratból vagy kislelkűségből mondaná, mint a „Havasi rémkirályban“ a kocsi mondotta a szoba-lýának, hogy ő „három évig lakott Pá-rizban, s ott látott ám szobaleányokat,

ha azokat magyarra lehetne fordítani!“ ezen uraknak mi, az iparról mondjuk el, mit Brassai Sámuel mondott az angol bank-ról; sziveskedjenek a „Bankismeretel“ felnyitni a 173 lapra: „Ha van egy ország, mely az ipar ma ismert legfelső fokán áll, melynek hona egy roppant műhely, ország-utja az Ocean, piacza az öt földrész; ha e mellett még azon ország népe, vagy ennek képviselői, az ország minden jövedelmei-nek, költségeinek, a vámonak és pénzügy-nek kelméjére nézve szabályzatát kezök-ben tartják, ha van még egy ily ország, mondjuk, e vegye az Angolion bankját kö-vetési mintául.“ Eddig a tudós szerző ur, mi meg alkalmazzuk ezt a kristálypalotá-ra. De hogy vonatkozásunknak tévétel-me ne lehessen, idézzük hitünk és meg-győződésünk igéiül, mit J. B. Say mond előbeszédjében „a gazdagság azonban szo-rosh értelemben, független politikai szer-vezetű. Egy állam bármely kormányzati formáit alát boldogulhat, hogy ha az ke-lyesen van kormányozva.“

Mi a szóban forgó helybeli kiállítást il-lelti, ennek, mint tudjuk, nem célja csoda-dolgokat mutatni fel, hanem azt megmutat-ni, hogy nekünk is volna sorsunkhoz képest miből élélni, miből csinosan jár-ni, miből még néha félre is tenni valamit; s célja ösztönt adni a haladásra, s célja a hon minden sorsu és osztályzatú polgárait közös és nemes czélokra összerassza-tani, mert

Nemcsak dícsőké a haza;
A munkás pór, szegény,
Bár észrevétlen, dolgozik
A hon derületén (Vörösmarty).

Foly is ám nagyban a készülődés a ki-állítás megnyitására; az emelvények, a polczok csinosan bevonják színes kelmék-kel; a birodalom, a nemzet színeit óriás-zászlók mutatják, művészién összeillesz-tett képletekben; szóval a redoute ternei ünnepileg néznek ki; ezüst, bronz érmek, aranyos oklevelek, ragyogó színű belépti-jegyek, mind megannyi bizonyosságai, hogy az illetők örömmel fogják szemlélni, ha a nézőknek ezerei részesülendnek azon köz és nemes örömben, mely f. hó 18-kán az innepélyos megnyitásban és azután elve-zendő leend.

r.-f.-s.

Dézs. Nov. 3-kán, 1857. — A cs. k. helytartósági tanácsos és község-ügyi előadó, mlgos Klozius ur, a mult napokban, hivatalos utazása közben, városunkat is me-glátogató, s a tanács házában megjelenvén, a városi ügyek folyamáról, gazdaszati, pénz-

*) Cependant les richesses sont essentiellement independantes de l'organisation politique. Sous tous les formes de gouvernement, un état peu prosperer s'il est bien administré.

Majd szomorut huznak,
S tenyerökbe hajlítják fejüket a vének;
Nem a szük termésért, valami egyébért —
Sírnak ők szegények. . .
A fiatalessággal
Ez alatt megtelenek az ösvények, utak;
Mint a madár szállnak fel a hegy-tetőre,
Mig alatt búsulnak.

... Ott feküdt a tájék,
Hegyeitől övezve, melyek égig érnek,
Mint ifjú lélekből messze kisugárzó
Vágyak és remények.
Majd a sík völgy, mező,
Melyen fehér gulyák jölkakva delelnék,
Mellétek heverve, szüretelni vágyó
Falusi gyermekek.

Ott a barna ugar;
Közelebb a falvak berkek közé rejtve,
Nem látszik egyéb, csak egy-egy szendelyes ház,
S a torony teteje,
Es az egész tájék
— Mint menyasszony — furdik Aranyos vízbe;
Később fehér ruhát vesz föl s vár reményben
Tavaszi intésre.

Szép vagy hazám, Erdély!
Bérczdről egy lépés a kék ég-boltozat;
Völgyiden az áldás s a vendég-szeretet
Meleg karja fogad!!!
... A hanyatló nap is
Az utolsó bérceztől visszanez a tájra,
Mikint a haldokló anya gyermekére
Egyszer, utoljára.

— Híves szellő támad;
Egyásra borulnak a sárga levelek,
Vendégek és gazda — a meleg tűzhelyhez —
Szépén hazamennek. . .

sul a Szent-István-Társulat, Családi La-pok és Religio érteles és sikeres működé-sére is! Példa, a mely vonsszon, van; az út, melyen járunk, mások által megterve; az esz-közök kijelölve; nincs egyéb hátra, mint hogy mi is érdekeinket megértjük, s magunk iránti kötelességeinket megtegyük.

Szabadon néhány ösztinte ellenőszrevételt is tennem ennyi méltányló beszéd után.

A protestantismus elve című cikk-nek adandó alkalomnál világosabb és határozot-tabb átdolgozása második kiadását hasznosnak látám; a magyar prot. egyházi férfiak díjazása kérdését most nem bolygatnám, kivált oly irányban és modorulag, mint azt Baksai Dániel ur tette (lásd 201—205 l.) A Tol-nai-féle vallásos part sírjában hagyam volna nyugodni. (338—342 l.) Az erdélyi protestáns papi és tanári karnak e vállalatban részt nem vevését sajnálatosnak tartom, de olyannak, a min könnyen lehet és kell is építeni. Negyven-ötven tanárnak és 500—600 lelkesnek vala-mely ügy érdekébeni gyámolító vótuma meg-mérhetlen horderejű lehetne! Már pedig, ugy hiszem, hogy fenforgó vállalathoz, mint tisztán és categorice protestáns irányuhoz, azon osztálynak, mely kiválón és specific a prote-stáns érdekek védelmére van hívva, részint szel-lemileg dolgozatokkal és terjesztéssel, ismer-tetéssel és ajánlással, részint előfizetésekkel járulni, elutasíthatlan kötelessége. Mi ezt bátr-ak valánk erdélyi véreinknek megmondani; a magyarhoniaknak mondják meg az odaváló la-pok, vagy legyenek szívesek innen megosztotni.

Zárókéul ide írom az ismertetett füzetek szerkesztőjének az első füzet 238 lapján levő figyelemre méltó szavait: „Bizony nem szólnék — úgy mond — tudós vizsketegből vagy önhittségből, csak gyöngén szólnék, de mégis nehezen esik, mert magunkat kell vádolni. Nem

rég elmúlt korunk jelszava annyira egyesite-bennünket némely nagy eszme körül, hogy a protestantismusra gondolni igen kevésnek ma-radott hely a lelkeben — s hova jutánk? Oda, hogy a magyar protestáns azt a különbséget, mely neki a hazai életben díja, dísz, dícsősé-gé, nagyrészen levetkőző és lön közönyös és föl se vevő oly tárgyak iránt, melyeket az ősök vére hullása pecsétel. Oda jutánk, hogy csak-nem kivesszét a történetből nevünk a művelt külföld előtt; mert ha igazat kell szólni, ugy letuntunk a cselekvés színpadáról, hogy alig van egyéb ránk emlékeztető jel, mint torna-y-lonka a csillag és kakas, vagy talán még ko-pár temetőnkön a nagyfejű sírlak. A sajgó, ez a mai kor szóló lelke s gondolatosszózata, mintha meg sem volna még; vagy legfeljebb különb-különféle alkalmakra irt prédikációk és könyörgésekben, melyek egy követendőül kiszabtatnak — hozza meg termékenységét. Mindezzel pedig vajmi kevés-sé tesz előmenetelt a protestáns egyház irodal-ma; sőt hogy minden kegyes szónoklatok s buzgó könyörgések mellett igen is alászálhat, nem kell hosszan bizonyítani.“

Ennyit e komoly, korszerű és jól kezdett vállalat ismertetéséül. Egyébiránt szerkesztés, betűnyomás, papír, javítás egyröl-egyre jeles; az irály előtől utólig magyar, tömört, jól fo-lyó. Az ára az évenként tíz füzetben megjelenő 60 éves műnek előfizetve 6 pft. Előfizetheti még folyvást Sárospatakon bérmentes levél által a szerkesztőségnél, Pesten Ráth Mór könyvkereskedőnél, sőt még ugy hiszem, hogy Stein ur is szívesen elfogadja és felküldi az er-délyi előfizetéseket, mire (közbenzőlőlag le-gyen mondva) eleve is bízást fel lehetett volna

Publicola.

ügy s közigazgatási tekintetéből, s közsé-
gi életünk hiányairól, magának tudomást
szerzett, jegyző-könyveket vizsgált, fel-
világosításokat, adatokat kért a város múlt
és jelen életéből, s magának jegyzeteket
tenni méltóztatott. Ezen becses látogatási
munkát a kilátásba helyezett, s a községi törvé-
nyek legmagasabb szentesítése után bekö-
vetkezendő városok rendezése előjelének
tartjuk, minek annál nagyobb kíváncsi-
sággal nézünk el, mert reméljük, hogy
Dézs a járás-hivatali alárendeltség alól ki-
kerülve, nem csak név szerént, de a va-
lóságban is a kerületi városok sorába fog
emeltetni, mire mint történeti múltja, úgy
jelenhelyzete, s naponként gyarapuló pénz-
ügyi viszonyainál fogva is jogosítva van,
s már azon tekintélye s állásánál fogva is
megérdemli, miszerint a megyei és járási-
hivatalok, törvényszékek, csendő-
parancsnokság, pénzügyőrségi-osztály, adó-
felügyelőség egy hivatali szék-helye. Ily
körülmények között a nevezett tanácsos
ur méltán volt szívesen látott vendége vá-
rosunknak.

Keresztül utazott városunkon kincstári
biztos Szeles ur, ki, mint szakértő férfi, azért
volt kiküldve, hogy minden kincstári birto-
kot beutazzon, azoknak területét földisme-
leg megvizsgálja, s azon helyiségeket ki-
puhatolja, hol köszenet kaphatni; hogy az
álladalmi jóságokban ilyen pontok lenné-
nek, nem tudom; de vidékünkön a csatáni,
bethleni, k. nyiresi és n. falusi határon van-
nak köszen-erek, Kúszén pedig egész kö-
szen telep található, vajha itt is a privát
birtokosok, vagy ha ezek magokra nem
bírnák meg a költséget, egész társulatok
alakulnának köszen-erek kutatására, még
mielőtt az 1859. évnov. 1-seje elközeled-
nék, mint a mely időn túl a szabad kutatá-
si jog nem lesz megengedve magánosok-
nak. Egy felfedező köszen-bánya na-
gyobb jövedelemmel kínálkozik, a mosta-
ni környülmények között, midőn a gőz-
erőnek annyi változatokbani használata
van kilátásban, mint bármely jól ren-
deztelt jóság.

Levelezői kötelességemnek tartom egy-
szer-mászor az egészségi ügy miként állá-
sáról is értesíteni az olvasót, mi jelenleg
oly jó lábon áll az orvosok nyilatkozata sze-
rint, hogy betegek hiányában, orvosaink
az egészségeseket látogatják.

De nem mondhatom ezt a baromi világ-
ról; mert, a szomszéd falvakban valami
betegség uralkodik a sertések között, me-
lyet oláhul blinkának neveznek, valami
torokbaj, minek csak a szomszéd Keménye
helységében ötven disznó lett áldoztatva,
mely ellen, állatorvosn nyilatkozata sze-
rint, nincs orvosság.

Valamit szellemi életünkről; egy
zene-társulat alakult mükövelőkből, kik
már is jól játszanak némely zenedarab-
okat, s aláírás útján némely instrumentu-
mokat is hozattak; magunk is meghallga-
tók őket, egy magán házban, s bátran ál-
líthatjuk, hogy hangversenyben is fellép-
hetnének; be jó is lenne már valami jóté-
kony czélra nyilvános mulatságot rendez-
ni, mert ha még sokáig nem lesz, mi néha
összevesszük az embereket, úgy elszokunk
egymástól, hogy alig fogunk egymásra is-
merni, s idegenek leszünk saját hazánkban.

Láttam azon zsidó pékinast, ki a sze-
beni lotterian egy huszonnégy ezer pfos
ternet csinált Sz. Ujvárt, most már házat
akar venni Dézsén kilenczvenkilencz évre
haszonbérbe, mivel az israelitának nem za-
bad jóságot vásárolni.

R. L.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ

* Mint curiosumot említettük volt a
minap Szász K. házánknak egy versceskijét,
a melyben az alföldet dicséri „a bérzes vi-
dékek rovására.” Kénytelenek vagyunk is-
mételten közölni az illető szakaszt:
Bérzes között rab a szem, a lélek;
Rám szakadnak; mindig attól félek;
Sulyos a hegy, úgy nyomja lelkeket —
Itt (t. i. a Kúszágon) a lélek szabadon repülhet.
Csak annyit jegyeztünk meg e határozott és
sulyos sorokra, hogy Sz. K. az első erdélyi
költő, a ki a bérzvidékeknek éppen léleke-
melő szépségét tagadja meg. Nem kérdeztük
akkor, hogy miért volt szükség ezt tennie?

Csupán azon eszme kedviért-e, a mely az utó-
sóp-strophában van kifejezve:

S mégis, mégis... itt is van egy halom,
Mely sulyával éppen szívére nyom,
Hogy terhet már hordani se bírja;
Ez a halom kedvesemnek sírja.

Avagy talán a bérzes vidékek iránti ellen-
szene csakugyan igazi? Nem mondtuk, hogy
mindkét esetben kevéssé dicséri a költőt az
említett négy sor, mivel e szerint vagy affe-
laltt érzés kifejezése (s ez nem igaz költészet),
vagy annak bizonyossága, hogy bérzes ha-
zánk fia Sz. K. ur szülőföldje eléggé ismeri,
annyit magasztalt, sőt a mi több: általa is me-
génekelt szépségei iránt elhűlt. Még egy harmá-
dik eset lehetne, az t. i. hogy soha se volt elég
fogékony a természet bájai iránt. De ismét-
lünk, mi minderről semmit se szöltünk. És ime!
mégis a „Pesti Napló” újdonságirója fentebbi
egyszerű, s egészen negatív megjegyzésün-
kért „kisszerű felfogással” vádol, „a minőt
már volt neki alkalmja egy párszor megróni.”
Már nevezzék akár milyen „kisszerű felfogás-
nak, de mi az igazi költőtől megvárjuk, hogy
a legnagyobb hevetéssel se felejtkezze el
magáról annyira, hogy érzéseit meghazudtol-
ja, avagy ha például: ódat írva, Péternek di-
csőitését Pálnak kicsinyítésével kezdje. Hiszen,
ha nem csalódunk, ez előtt alig néhány héttel
éppen Sz. K. a „Vasárnapi Újság” valamelyik szá-
mában (bizony röstelők rákeresni) körülbelül
azt mondta, hogy bérzes haza nélkül nem
is tud élni. S ha e következtetést nem kö-
vetzte volna is el, az alföld költőségét nem le-
het-e megénekelni, bérzeink legyalázása nél-
kül? Minő gyenge lant az, a mely ily szabad-
ságot kénytelen magának venni? s minő „nagy-
szerű felfogás” az, a mely az ilyen roszra-
vezető szabadságot igazolja? — Hogy a „haza”
alatt mi mit értünk, csupán a falu határát, a
megyét vagy kerületet-e... erre is felelnék
ha... már is nem mondhatnók el: c'est trop
de bruit.

— A július 15-én érkezett posta hozá meg-
nekünk az „Eszter, Gordiusi csomó sat.” nagy
nevű szerzőjének „Egy anya” című, s szinte
egy kötetnyit tevő, genialis novelláját. Az oly
nagyon elfoglalt kosorus regényírónak, ezen
ígérete szerinti megemlékezése rólunk, s olva-
sók közönségünkről, csak újabb tanujale honsze-
relmének. Szerencséseknak mondjuk magunkat,
hogy lapunk jövő évi társasját közkedvességi re-
gényíróink művével nyithatjuk meg.

* Az „erdélyi kölesönös jég- és tűz-
kármentő társulat” igazgatósága Vesz-
prémmegeyben kebelezett Öcs-re és vidékére
kíható mükörel mind a jég-, mind a tűzágazat-
ban ügyvivőjévé ottani kerületi jegyző tekint.
Pongrácz Dániel urat nevezé ki.

* A „Magyar Posta” írja, hogy Albrecht
cs. k. Főherceg, Magyarország Főkormány-
zója, közelebből a Dr. Siklósy budai hideg für-
dő-intézetét meglátogatta, midőn meglátta ott
a magyar színművészet egyik letűnt, agg baj-
nokát, Szentpéteryt, megindulással lépett
hozzá, kezét nyújtott az öregnek, s megkér-
dezte a beteg állapota iránt orvosát: vajjon van-
e reménye, hogy őt a színpadnak visszaadhat-
ja; az orvos azonban fájdalommal jelenté ki,
hogy erre nincs reménye, de annyira mégis
kigyógyíthatná. — Ha Szentpétery körülményei
miatt intézetét elhagyni nem kényszerítették,
hogy legalább az életnek örvendhetne, miután
most alig mozdulhat. Ő Felsége az orvos ezen
nyilatkozataira rögtön ezt felelé: „Szentpéte-
rytől, hétfőn kezdve, én gondoskodom!”

* A „M. P.” szerint Rozsnyón egy hamis
bankjegyet gyártó társulatot fogtak el. Mint
mondják, e társulat csak főköntézte volt egy
Rimaszombathán, és egy a Szepességben mükö-
dő hason társulatnak. Sajátosság, hogy e hamis
bankjegyesinélők mind tanulatlan a tudomány,
és művészet fogalmával sem bíró egyénekből
állott. Van közöttük kocsis, szabó, mészáros. De
még sajátosabb az, hogy a bankjegyek, me-
lyeket készítettek, e valódiaktól alig különböz-
tethetők meg.

* A pápa oct. 19-kén tette le a civitave-
chiai indóház alapkövét. Midőn ez alapkövet
béresztették és IX. Pius azt megszentelte, a
városi főméltóságok ő szentségét meghívták
reggelire. De az illető helyiségbe, a hol a reg-
gelit elköltöndök valának, a nép már betódult
volt, s a frissítők nagy részét vagy elköltötte
vagy zsebrerakta. Az ünnepély rendezői bor-
zasztó zavarba jöttek, azonban a pápa tréfával
útította el a dolgot, mosolyogva emlékeztetve
a Latium ferox-ra. (Kr. Ztg.)

* A császári k. rendőrhivatalok új-
ból szerveztettek, az eddigi igazgatóságok he-
lyeibe a kerületi városokban bizottmányok (com-
missariate) léptek.

* A cs. k. földh. bizottmány f. évi
oct végéig 556 átvizsgált bejelentési munkálat-
ot hozott előterjesztés alá s az ezek iránti kár-
pótlási helyben hagyásokat, az érdekeltek érte-
sítése mellett, elküldötte a törvényszékekhez,
az utalványozási eljárások megkezdése végett.
E tárgyalat munkálatait 1132 jóságról szólnak
14,576 telekkel és 129,446 hold s 178²⁰/₁₀₀ □
öl területtel; e mellett még 1218 frt 42 kr taksa-
ról. Az 556 jogosított kárp. tőkje lesz: 2,730,172
frt 23 kr; a tőkésített kamathatárak: 43,0761
frt 14²/₁₀₀ krt összesen: 3,161,033 frt és 37²/₁₀₀
krajczárt.

Nemzeti színház. (pd.) A multiszerdán (nov.
11-kén) először adatott: Hűség hűtlensé-
géből, eredeti vigjáték 4 felv. írta Kövér Lajos,
a kinek vigjátékai rendesen szomorúak szoktak
lenni, mint a minő ez új darabja is, a melynek
legfőbb érdeme, hogy az alakok az életből van-
nak véve, ámbár a helyzetek kissé erőszakol-
tak. Az előadás jól ment. Lángh Boldizsár sok
ügyesség és elevevességgel személyesíté Ugrócsit.
Hirtling Mari (Irén) mint rendesen, helyes
játékával emelte az előadás becsét. Balogh K.
(Tuhegyi) és Szabó Krisztina (özvegy Nadl-
bergné) mint Takács is, a ki színlapon báró
Kétyeli, a darabban pedig kísül, hogy Halmay
a költő, kielégítőleg játszottak.

Nov. 12-diken: Ördög leánya, vigj. 4 felv.
írta Mallesville. Váradiné jelszül ada Aspasia
szerepét: Gyulai eleven színekkel jellemző az
előstári főbízott; a többiek is mind jól felel-
tek meg feladatuknak; csak Szigeti találta ba-
josan bele magát Edmond uniformisába, a mely
hogy neki jól álljon, több fesztelenség kíván-
tatnék.

Gabona ár. Nov. 12-ről 1857. Bécsi-mérőjét
p. p. Tisztábuza 2 frt 24 kr. Elegybuza 2 frt 30
kr. Róz 4 frt 54 kr. Árpa 1 rty 52 kr. Zab —
48 kr. Török. 2 frt — kr. Pityóka 48 kr.

Hirdetés.

Az erdélyi gazdasági-egyesület és a hely-
beli Kereskedelmi és Iparkamara által ren-
deztelt gazdasági és ipartárlat a városi
táncsteremben f. hó 18-kán, szerdán délelőtt
11 órakor fog ünnepélyesen megnyitást, s lát-
ható lesz e naptól kezdve 19. 20. 21. és 22-én
reggeli 10 órától délután 4 óráig.

A kiállítás megtekintése a szükséges költ-
ségek fedezése végett díj mellett történhet, bel-
lépti jegyeket előre válthatni Tanfűr Ferencz
urnak „Vadmaeszkához” címzett fűszerkeres-
kedésben s naponként a kiállítási teremben.

Belépti díj: 18. és 19-kén 20 pkr. 20. és
21-kén 12 pkr. 22-kén 6 pkr.

A megnyitási ünnepély alatt a kiállítási te-
rem a meghívott testületek képviselői által le-
vén elfoglalva, az alatt a t. cz. közönségnek a
karzatok lesznek nyitva, de az oda váltott bel-
lépti jegyekkel az ünnepély bevégeztével a ki-
állítási terem is megsejmelhető.

A kiállított czikkek közül, a melyek a bi-
zottmány rendelkezésére vannak bocsátva, s a
melyek e czélra alkalmasok, sorshúzás útján
kijátsszanak. Egy sorsjegy ára 6 pkr s az első
és második napra szóló 20 kros belépti jegyhez
ingyen jár.

A sorshúzás f. hó 23-kán történik; a nye-
remények azonban csak más nap vihetők el.

A tárlat ünnepélyes bezárása, s a jutalmak
odaítélése 24-kén délelőtt 10 órakor lesz.

Kolozsvárt, nov. 15-kén, 1857.

A rendező bizottmány.

KÜLFÖLD.

— Diplomaiat körökben bizonyosnak
tartják, hogy a közelebb, talán decemb.
15-kén összeülő párisi értekezlet a Du-
nafejedelemségek ügyén kívül az olasz
kérdést is tárgyalás alá veendi, s legalább
ebben győzelemre számít a francia politika.
Közelebb az osztrák követ is oly
szellemű utasítást kapott volna Romában,
hogy a francia követ sürgetését a reform-
mok behozatala tárgyában gyámolíthatja.
A francia kormány igen nagy füstöt ho-
csátott ki, illő, hogy magát a minden
pontoni kudarczvallástól megmentse.

— Cavaignac haláláról írja a „Ti-
mes”: „A francia nemzetre valószínűleg
nem nagy hatással lesz Cavaignac ha-
lála. A politikai becsületesség nem oly
szembeötlő tulajdon, amelylyel ragyoghat-
ni. Csak a nép gondolkodó részéhez szól,
s időre és tapasztalásra van szükség, míg
érteke napfényre derül. A vakmerőséggel,
nagyraugrással, és szerencsével nem áll-
hatja ki a versenyt. Egy nemzet csak kép-
viselő férfaira emlékszik, s Cavaignac tá-
bornoknak oly korban, és oly nép közt
adaték élnie, mely keveset ad a politikai
érzültre és alkotmányos formákra. Talán
fenmarad a francziák közt emlékezete mint
afrikai vezérnek, mint egy szonnyu fölke-
lés legyőzőjének. Azon polgári erény,
mely szerint egy kevesek által tisztelt al-
kotmány iránti engedelmisségből, letette
a legfőbb hatalmat, nehezen fog számára
szobrot szerezni a francia dicsőség tem-
plomában.”

— A „Magyar Posta” is hallatja szá-
vát a római jellemű republicanus felett.
„Mi megtanultuk — ugymond — valamint
az irodalmi, úgy a politikai életben is ne-

mes elleneinek tisztelni, s ha politikai
tekintetben, Franciaországot illetőleg,
nézeteinkkel egy más zászló alá állottunk is,
ha nyíltan kimondtuk, hogy Franciaor-
szágot egy erős imperatori kéznek kell ve-
zetnie, melyet kormányozni tudjon, s az
erős kormány a nemzetet is erőssé tegye
európai érdekekből: ezen politikai hitval-
lásunk mellett egy pillanatig se feledkez-
tünk meg azon kötelességekről, melyek-
kel mindig viseltettünk oly emberek iránt,
kik a tiszta hazafiságban, elvszilárdság-
ban, s pártatlan polgári becsületességben
mindig mintaképül állandának erkölcsi sú-
lyedésbe hanyatló korunkban.”

— A chinai viszály, úgy látszik, el-
határozó fordulatot akar venni. A chinai
császár Yeh alkirályt heutzubank (az ő
személye képviselője) czimmel tisztelte
meg. Oly méltóság, melyet különben csak
a császári család tagjai viseltek. Yeh for-
ma szerint oda van utasítva, hogy az an-
glokat Canton oda hagyására szólítsa
fel, s ha ezen felszólításnak nem enged-
meskednek, azonnal háborút izen-
jen nekik.

— Az indiai fölkelők a következő pro-
clamatiót küldték egy Barrackpurbani lefegy-
verzett ezredhez: „Üdvözlöve legyetek,
bajnokok! Nagy dolgokat vártunk tőletek,
de csalódtunk bennetek; azt hittük, hogy
ti vagytok a sereg orrai, és mégis lerak-
tátok a fegyvert ütközést nélkül. Még nem
késő azonban helyreállítani becsületete-
ket; igaz hogy nincsenek fegyvereitek,
de Nana majd adand nektek. Mindenki
közöletet havonként tizenkét rupiát és 200
hold földet kapand. A delhi-i király meg-
parancsolta, hogy az országban több te-
hén (a hinduk előtt szent állat) ne öle-
tessék le. Ha valaki hírnökünkelt feltar-
tótatja, átkozott legyen; ha mohamme-
dán teszi azt, sertés húst egyék — ha hin-
du — te én húst. A delhi-i király üdvözle-
tet küld általam nektek, s jelenti, hogy
az ellenség ereje künn 10,000 emberre
rug; ha megvertük, Kalkuttába menen-
dünk tapasztalni, tudnak-e a feringhik har-
czolni.” E proclamatió megvivője elfoga-
tot és felakasztott.

— A „Daily Newsnek” írják: Ne ill-
tbnok Cawnpurbani rendőrséget szervezett
utezaseprókból. Tudunk kell, hogy Indiá-
ban az utezaseprók a legalsóbb és legutál-
tabb kaszthoz tartoznak. A ki ez emberek
deli érinkezik, örökre meg van vetve. Ha-
velock tbnok a lázadók ellen indult, s
Cawnpurnak helyőrsége csupán utezasep-
rőkből és betegekéből állt. Nem sokára egy
csapat lázadó nyomult elő, mely ha bár
nem volt számos, de elég számos ahhoz,
hogy aggodalmat gerjeszzen. Az egész
csapat főkasztbéli brahminokból állt. Ne ill-
tábornok ellenök nyomult utezasepróinak
élén; képzelni lehet a brahminok elszörnyü-
ködését, midőn látták, kikkel van dolguk.
Azonban meg kellett ütközniök. Az uteza-
seprók más részről igen örültek, hogy al-
kalmuk van, boszut állani országuk aristo-
cratiáján. Mint ördögök harcztak és meg-
szalasztották a brahminokat.

— A nemzetközi dunabizottmány
Galaczon közelebb ismét megkezdé üléseit.
Mint mondják, tanácskozásai még ez év
folytán kedvező eredményre vezetendnek,
minthogy, hírszerint, Ausztria hajlandónak
nyilatkozott nézeteit a nyugati hatalmassá-
gok szándékai szerint módosítani. Mint
tudjuk, ez utóbbiak azon nézetben vannak,
hogy a Dunán azon ponttól kezdve, hol az
hajózható, egész a tengerbe ömléséig min-
den nemzetnek hajói járhasanak.

UJ POSTA.

— A lengyel nyelvet többé
nem bántják. — Az orosz császár Kiew-
ben mulatása alatt igen nevezetes rende-
letet adott ki. Egy század-negyede immár,
hogy Orosz-Lengyelországban
mindent elkövetnek, hogy a lengyel nyel-
vet az orosz nyelv által mindenünnen ki-
szorítsassák. Sokan annyal inkább sike-
rét remélték ezen tervnek, mert hiszen
mind az orosz, mind a lengyel: szláv faj,
s miért ne hajlandók a lengyelek utóljára

is a rokon muszkaelemhez. De végre is kint, hogy az efféle dolog az orosz kormányzati rendszer mellett se megy, pedig az igen sok dologban mindenható. Legközelebbi rendeletében tehát a császár hódol a viszonyoknak, mint okos emberhez illik, s meghagyta, hogy nemcsak magában a szoros értelemben vett Lengyelországban, hanem Litvániában is az orosz hatalom alatt levő minden ö-lengyel tartományban minden közigazgatásnál a lengyel nyelv hozassék be tan nyelv gyanánt.

— Ausztria és Franciaország között még mindig némi feszültség uralkodik; valósul ugyanis, hogy minden követ meghívást kapott a compéignei mulatságokba, csak az osztrák és a török — nem. Sőt, miként az „Indép.” írja, Hübnér báró határozatlan időre oda is hagyandja

Páris; Bourqueney báró pedig már régóta beszél, hogy nem fog többé Bécsbe visszatérni. Törökországon azonban Franciaország sokkal nyomatékosabb módon is akar boszút állani, t. i. azáltal, hogy erőnek-erejével a tunisi ügyet is, azaz, Tunisnak a portáhozi viszonya rendezését a legközelebbi párisi congressus elé akarja hozni.

— Az illető diplomatai képviselők kérdést tettek lord Clarendonnál, mi való azon többször emlegetett szerződésből, mely állítólag jun. 6-kán Ausztriával ennek mostani és jövő állása iránt Olaszországban létrejött.

— Konstantinápolyból oct. 28-ig terjedő tudósítások szerint az új minisztérium kinevezése óta, Thouvenel rendkívül tartózkodólag viseli magát, s Resid

pasával minden közlekedést félbeszakasztott. Mivel a francia, orosz, porosz és szárd követek a Redcliffe lord által feltüntetett supremáciát sértőnek tartják, nagy hidegség uralkodik a diplomatai viszonyokban.

— A belga miniszteri válság végéhez közel. A király nov. 5-én Rogier Károlyt, e határozottan szabadlevélű férfit, biztat meg kabinet alkotással, miután az elébb meghízott Bruckereközvetítő programja nem látszott sikert ígérni. Rogier halomra szerinte azon föltétel alatt kész a kabinet alkotását magára vállalni, ha a király a kamarák felszámolására beléegyezik, mint a melyek nem képviselik többé a közvéleményt. A liberális párt győzelme leendő tehát a belga krízis valószínű kimenetele.

— Párisban nov. 7-én érkezett tudó-

sítás szerint a kínai császár sept. 12-én Angolországának hadat üzent.

Sajtóhírek. A 146-dik lap 2-dik has. 3-dik sorában seape helyett olvasd saepe. 28-dik sorb. kőszéri h. olv. korszerű. A Sárospataki Füzetek ismeretében erőnytelenség h. olv. erőtelenség. A 147-dik szám 596. lap 3-dik has. 15. sor. corrise h. olv. corrie; a 7-dik sorb. alulról számolva e helyett: munkáink segédelmével már bevezették Istent, olv. Istent segédelmével bevezették.

A „Kolozsvári Napló” 2-dik sorában számának után kimaradt e szó: elején. Ugyan a K. Naplóban Catin helyett olv. Cantu. A „Nemzeti színház” rovatban „önézetes szerző” h. olv. „önézetes szerző.” 2-2=4 helyett 2X2=4.

A Tárca könyvmértetésében Zürich tancsn. h. olv. Zürich canton sat.

Bécsi börze. november 10-dikén. Erd. urbéri papir 78¹³/₁₆. Magyar urbéri papir 79³/₈. Nemzeti kölcsön 82³/₁₆. Arany darabja 4 fr. 57¹/₂ kr. Ezüst 7¹/₂.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

Kivonatban.

A zilah-megyei cs. k. törv. szék f. é. octob. 12-ről 2202 sz. a. tudatja, hogy Rediger Zsigmond elfoglalt 465 számú házat Zilahon az ev. ref. egyház részére f. é. dec. 12-én és 1858 január 16-án d. e. 10-kor az ottani törv. szék-nél köz-árverésen el fogják adni.

A tordai cs. k. járás-hivatal f. é. oct. 27-ről 5506 sz. a. pályázatot hirdet a járai községjegyzői állomásra, 280 eft. évi fizetéssel. A szabályszerű kérvények beadandók oda f. é. decemb. 1-5 napjáig.

A dévai cs. k. járás-hivatal f. é. oct. 30-ről 6637 sz. a. pályázatot hirdet a lapusnyaki községjegyzői állomásra 400 eft. évi fizetéssel és írószere 25 eftal. A szabályszerű kérvények beadandók oda f. é. novemb. 30-kaig.

Urbérkárpótlási tőke-utalványozás.

A szászváros (Broos)-megyei cs. k. törv. szék f. é. octob. 12-ről 3752 sz. a. tudatja, hogy 1) Bálint Sámuelnek brádi és koczfalvi birtoka után

1308 eft. 46¹/₄ kr. 2) Csóka Ágnes, Gergely Kelemennének zdrapsi birtoka után 166 eft 15 kr. 3) Puj Eleknek és Buda Lászlónak gonczágai birtokai után 288 eft. 23 kr. 4) Csóka Ágnes, Gergely Kelemennének almás-szelistyei birtoka után 280 eft. 48³/₄ kr. 5) Kristyori Jánosnak (Ribeze Ferencz kezébe) zdrapsi és czerneczfalvi birtoka után 6403 eft. 10³/₄ kr. 6) Kristyori Jánosnak és Lidiának kristyori birtoka után 1949 eft. 47³/₄ kr. 7) Balia Ignácnak tustyai, n. és k. osztói, a farkadnúi és kraguzsi birtoka után 2269 eft. 4 kr. 8) Kristyori Lidiának kristyori, czerneczfalvi, zdrapsi és blesényi birtoka után 8236 eft. 40 kr. 9) Barcsai Lászlónak nagy-ági, valisrai, berek-szói, topliczai, buzian-falvi, felső-csertesi, m. solymosi birtoka után 19,598 eft. 24³/₄ kr. a sz. andrási, arki, n. baresai, popesdi, n. oklosi, és felső-nádasdi után 15,326 eft. 56³/₄ kr. 10) Nemes Karolinának brádi és nyirfalvi birtoka után 643 eft. 25 kr. 11) Bálint Anna özv. Nemes Andrásnének koczfalvi birtoka után 185 eft. 37³/₄ kr. 12) gróf Bethlen Leopoldnak tirnaviezi, f. váczai, kazanyesdi, n. halmágyi, csu csai, magyitsai (?) grosi, kis-pojánai, kis-öcsi és kis-riskai birtoka után 59,654 eft. 30³/₄ kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók 1858 január 2-kaig. Targyalása 1858 1) márt. 15-én, 2) márt. 16-kán, 3) márt. 17-n,

4) márt. 16-kán, 5) márt. 18-án, 6) márt. 18-n, 7) márt. 20 kán, 8) márt. 18-án, 9) márt. 19-n, 10) márt. 22-én, 11) márt. 23-án, 12) márt. 26-kán d. e. 9-kor.

A dézs-megyei cs. k. törv. szék f. é. oct. 20-ről 4928 sz. a. tudatja, hogy 1) Keresztes Teréz özv. Gajzago Emmannuélnek közfalvi birtoka után 864 eft. 51³/₄ kr. 2) Frink Jakabnak búza-mezei birtoka után 2153 eft. 12³/₄ kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. decemb. 20-kaig. Targyalása 1858 márt. 1-jén d. e. 9-kor.

A m.-vásárhely-megyei cs. k. törv. szék f. é. oct. 9-ről 5478 sz. a. tudatja, hogy Botos Zsigmondnak kis-szöllősi birtoka után 353 eft. 20 kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. decemb. 28-dikaig. Targyalása 1858 márt. 1-jén d. e. 9-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. oct. 9-ről 9346 sz. a. tudatja, hogy 1) báró Kemény Domokosnak manyiki, omboczi, és aranyos-móriczi birtoka után 20,275 eft. 37³/₄ kr. 2) báró Bornemisza Anna özv. Béli Istvánnak inak-falvi és veresmarti birtoka után 12,129 eft. 56³/₄ kr. a ruha-egresi után 2,812 eft. 1/4 kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. dec. 25-éig. Targyalása 1858 február 27-kén d. e. 9-kor.

A dézs-megyei cs. k. törv. szék f. é. oct. 16-ről 4850 sz. a. tudatja, hogy 1) Szántó Anna özv. Barabás Pálnének malomi birtoka után 3268 eft. 29¹/₄ kr. a bátoni után 522 eft. 30 kr. 2) Péchy Lászlónak, Istvánnak, Zsigmondnak és Mihálynak, ugy Péchy Máriának Berecei Lajcsnének és Péchy Klárának, Kászoni Sándornének kaczói birtokai után 2597 eft. 10³/₄ kr. a bábai után 1935 eft. 15¹/₄ kr. 3) Boeskor Sándornak szilai birtoka után 133 eft. 20 kr. 4) Veres Katalin özv. Baja Istvánnak pecsészegi birtoka után 2022 eft. 37³/₄ kr. a bujdosai után 1033 eft. 38³/₄ kr. 5) Tamási Józsefnek és Tamási Katalinnak, Szentgeliczei Zsigmondnének kozárvári birtoka után 254 eft. 52¹/₄ kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. dec. 26-kaig. Targyalása 1858 feb. 26-kán d. e. 9 kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. octob. 9-ről 9340 sz. a. tudatja, hogy Sombori Jánosnak sőfalvi, szeretfalvi, simontelki, várhelyi és k.-budaki birtoka után 7708 eft. 18 kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. dec. 20-áig. Targyalása 1858 feb. 25-kén d. e. 9-kor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(1—6)

(293)

STEIN JÁNOS kolozsvári könyvkereskedőnél megjelent, s általa minden hazai könyvtárban kapható:

CSEMEGÉK

KISEBB GYERMEKEK SZÁMÁRA;

melyekkel

családok- és kisdédvőknek kedveskedik

GÁSPÁR JÁNOS,

jelenleg a nagy-nyedi ev. ref. papnöveldeben nevelés-oktatást tanára és képezdeigazgató.

Második átdolgozott, 25 beszély-, 309 verscsemege- és két gyönyörű színezett képpel bővített kiadás. 13¹/₂ kis 8-rét iv, legszebb borítékú kötésben 1 ft. 20 kr. p. p.

A hazaszerzte elterjedt „Magyar Olvasókönyv”-ről dicsőrelesen ismert t. szerző jelen munkájában — melynek első kiadását, tökéletlenebb alakjában is, úgy szólva kéz alatt kapták el, — egy évek óta nagy gondnal nevelt, melegen ápol s derék szaktársak (Fekete M., Gyulai P., Kriza J., Indali P., Szabó S. stb.) közremunkálásával lehető tökélyre vitt kedvenczett bocsátja világ elé, egyszersmind megelőzőjeül, előcsarnokul jeles Olvasókönyvének. — A t. szerzőt hosszas nevelői pályáján a szülők és kisdédvők általános panasza és saját kisdédei körében is gy. jött tapasztalata rég meggyőző affélől: mennyire nehéz a legelső gyermekkorok elbeszélendő történetekét, még a külföldi gazdag irodalmában is, megválasztani; mennyire nehéz különösen a czélszerű előadási modort eltalálni, miután tudva van, mily émiyítőleg hatnak a kisdédok aranyalmokban ringó kedélyre az e kornak színt könyvek nagyobb részének mesterkéve csinált beszélei, az örökös bölgi leczkézések, nem különben az olvadozó, édelgő vagy folytonosan okoskodó verselések és rímbe szedett moralizálások. — Szerző lélektanilag igazságnak tartja, hogy csak az ragadja meg a gyermek szellemét, mi saját kedélyes világából van merítve, részletekig, érkeketől és derültől eladva; mi magában is érdekel bir és egyszersmind a felnőttekre nézve hatalmas, édelhetlen, az a kisdédok költőies kedélyének éppen jó! A gyermeknek mindenben csak a legjobb a jó.

Ezen elvek világánál tanulmányozá a t. szerző a hazai és külföldi gyermekiroalom termékeit s a magyar nép ajkán forgó gyermekmeséket és dalokat. És ezek gyöngyeiből s ezeknek szellemében dolgozva, nyújt jelen gy. jteményében a magyar anyák-, testvérek- és kisdédvőknek 94 beszély-csemeget, megannyi kedélyes gyermektörténetet s 309 verscsemeget (közte 25 dajkari és tréfa; 16 ölbén és térdén tartott kisdédok játékrime; 16 állat és bölesdal; 31 állat és egyéb természetst. tárgy; 26 hangutánzás; 26 vegyes gyermekdal; 37 játék és játékrim. 18 évszaki dal és festés; 31 mese és rege; 36 beszéd- és emlígyakorlat; 22 vallásos bang és ima; 35 talány és találos kérdés).

A gyermekszoba, a családi tűzhely és kisdédvódok a maga nemében egyetlen kincsforrást találnak itt, melyből ártatlan kisdédeknek a csecsemőkoron kezdve, egész hét éves korukig, a leg-egészségesebb kedélyes és magyar tállalékok meríthetők, s e mellett valamennyit oly modorban, a mint éppen elbeszélni kell. Az elbeszélést áhitattal hallgató apróság azután is, ha olvasni kezd, további gyakorlatul ezen csemeget, mint régi kedves ismerőseiket, élvezetel használhatja.

(294)

(1—1)

LENTNERFÉLE —

TYUKSZEM — tapasztalható Wolff J. gyógyszerárban Kolozsvárról és Wolff G. gyógyszerárban Tordán. Három darab 12 kr. pp. — Tizenkétdarab utasítással 42 kr. pp.

(270)

(5—12)

A legújabb feltalált és egy cs. k. szabadalommal kitértetett

Padozat-fényesítési máz

fő raklára van

BARABÁS KÁROLY özvegye fűszerkereskedésében.

1. E máz azon tulajdonsággal bír, hogy nemcsak kemény vagy is talaj, hanem puha deszkából készített padozatra is egyformán használható sat

(292)

Elismerés

Bittner Gyula, gloggnitzi gyógyszerész urnak.

Tisztelt uram!

Egy trattenbach-i haszonbérő leánya, névszerint Tauchner Maria Anna, 20 éves, a mult nyáron menet közben nagyon felhevülve, hegyi hideg vizet talált inni. minek következtében mellfájdalmat és oldalnyilalásokat kapott, ezt nyálka- és vérköpés követte, míg végre oly beteg lőn, hogy a halotti szent kenetet fölvette. Azonban orvosi rendelet következtében az ön schneebergi növény-allopiját használna, már két üvege bevétele után jelentékeny javulásnak örvendett, s immár isten segédelmével remélheti, hogy az ön schneebergi növény-allopijának használata által egészségét teljesen vissza fogja nyerni.

Szolgálaton ez önnek örvendetes tudomásul schneebergi növény-allopija különös gyogyerejéről.

A fennebirtokot igaz lélekkel és saját kez aláírás mellett bizonyítjuk.

Trattenbach, jannár 8-dikán 1857.

Trattenbach
egyh.
pecsétje.

Schropp J. F. Károly s. k.
lelkész.

Kranichberg
közs. elöljárósága
pecsétje.

Weninger Mátyás
s. k. polgármester.

Valódi Schneebergi-Növény-Allop kapható:

Kolozsvárról: Wolff János gyógyszerésznél; Brassóban: Gyertyánffy; Tordán: Wolff G. gyógyszer. M.-Vásárhelyen: Braun József és társának. Aradon: Phobst F. J.; Temesváron: Kraul János; Lugoson: Arneld József; Verseczen: Carnass J.; Pancsován: Graff W. K. gyógyszer.; Kubinyban: Czitkavstó Balázsánál.

(294)

(1—4)

Valódi perezellán edényeit

ajálja

Szenkovits Márton

belső közép-utca 462 szám alatti

raktárában

u. m. különféle asztali- kávés- és theás terítkeket, aranyozva és a nélkül 1, 6 és 12 személy nagyszerű választékkal. Dejeunek 1 és 2 sze mélyre, úgy szintén egy háztartásnál sz. ksegeli mindenféle edényeit és számtalan luxus tárgyait nagyon illendő ár-jegyzék mellett.

(290)

(1—3)

Eladó rész-jóságok.

Értekezhetni árak felől tulajdonos gr. Teleky Miklóssal, urbéri kárpótlási kötelezvények is elfogadtatnak.

1. Kozárvár, Dézs mellett. 2. Záprotz. 3. Ketsed-Szilvás. 4. Felső-Lunkuj, Szilistse, a volt Zaránd-megyeben. 5. Spring, Szeredahely mellett. 6. Balástelke, Medgyes mellett. 7. Almás, a volt Hunyad-megyeben. 8. Sárd, Sz. Lőrincz, ugy. 9. Vajába, Somoson és Csukán erdő részek a volt Maros-Székbén. 10. Ders, a

volt Udvarhely-székbén. 11. Kolozsvárt, a b. király-utczában a 36-dik számú emeletes-ház. 12. Maros-Vásárhelytől, a poklos utczában egy emeletes-ház.

(249)

(2—2)

Proháczi és Társa Londonból.

Lakásukat Kolozsvárra téve át, ajánlják legdivatosabb készítményeiket, minők: Legújabb divatu boárok 2 ftől 10-ig. Victorinek 3 ftől 12-ig. Mantillak 30 ftől 60-ig. Minden rendű Mullok 3 ftől 60-ig. It még nem látott Afrikai borból kész lt Mullok 10 ftől 12-ig. Biber férfi mellönyek 22 ftől 30 ig. Biber sapkák 10 ftől 12-ig. Vízitől átnem ázható tengeri kutya kabátok 36 ftől 45-ig. Biber kesztyűk, lábkosarak 5-ftől 8-ig. Különbféle férfi kabátok 35 ftől 110-ig. Minden alaku bundák 32 ftől 120-ig. És mindennemű bőrök nagyobb mennyiségben.

A vásárló delnök és uraságok fenczimzett kere kedésünkben tehetik szives megrendeléseiket Vidékről jövő megrendelések a meghatározott ár megküldésével pontosan teljesíttetnek. Mindenféle szűcs portékák kitisztíttatnak, megújíttatnak vagy becszereltetnek a legutányosabb árron.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.

Mai számunkhoz egy nyolczadiv melléklet van csatolva.